

STORTINGET

Innst. 152 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:55 L (2021–2022)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen, Gisle Meininger Saudland, Erlend Wiborg, Marius Arion Nilsen, Morten Wold, Sylvi Listhaug og Bård Hoksrud om å sikre sykepenger til pasienter som står i helsekø grunnet covid-19

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Vedtak til lov
om endring i folketrygdloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 8-12 nytt femte ledd skal lyde:

Et medlem som på bakgrunn av beredskap i sykehusene som følge av covid-19 (koronavirus) har fått utsatt operasjon eller behandling, har rett til sykepenger ut over 248 dager.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 4. januar 2022 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 20. januar 2022 følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling av representantforslaget ble det åpnet opp for å komme med skriftlige innspill. Det kom ingen skriftlige innspill.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tuva Moflag, Runar Sjøstad, Trine Lise Sundnes og Torbjørn Vereide, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Kirsti Bergstø, og fra Rødt, Mímir Kristjánsson, viser til Representantforslag 55 L (2021–2022) om å sikre sykepenger til pasienter som står i helsekø grunnet covid-19. Representantforslaget gjelder endringer i folketrygdloven.

Komiteen viser til at det foreslås endring i folketrygdloven § 8-12 d. Forslaget innebærer at de som på bakgrunn av beredskap i sykehusene som følge av covid-19-pandemien har fått utsatt operasjon eller behandling, har rett til sykepenger ut over 248 dager.

Komiteen viser til at flere helseforetak i tidligere og nåværende smittebølger har måttet utsette planlagte operasjoner for å frigjøre kapasitet og ressurser til behandling av alvorlig syke covid-19-pasienter.

Komiteen viser til at gjennomsnittlig ventetid til oppstart av helsehjelp i spesialisthelsetjenesten var 63 dager i 2020. Det er en økning på fire dager fra 2019, og skyldes pandemien. I 2. tertial 2021 var gjennomsnittlig ventetid 59 dager.

Komiteen viser til at det i denne situasjonen er viktig at de regionale helseforetakene utnytter den samlede kapasiteten på tvers av regionene best mulig. Alle pasienter i spesialisthelsetjenesten har fremdeles krav på nødvendig helsehjelp innen forsvarlig tid.

Komiteen viser til at disse personene i dag må søke seg fra sykepenges til arbeidsavklaringspenger som dekker 66 pst. av tidligere inntekt, opptil 6 G. Formålet med sykepenges er å gi kompensasjon for bortfall av arbeidsinntekt for yrkesaktive medlemmer som er arbeidsuføre på grunn av sykdom eller skade.

Komiteen viser til at når en arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende eller frilanser har mottatt sykepenges fra folketrygden i til sammen 248 dager, opphører retten til sykepenges. Når andre medlemmer har mottatt sykepenges i til sammen 250 dager i de siste tre årene, opphører retten til sykepenges. Dersom folketrygden yter sykepenges i de første 16 kalenderdagene, ytes det sykepenges opptil 260 dager.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til svaret fra helse- og omsorgsministeren om at den gjennomsnittlige ventetiden til oppstart av helsehjelp i spesialisthelsetjenesten i 2. tertial 2021 var gjennomsnittlig en dag mindre enn på samme tidspunkt i 2019. Flertallet påpeker at det også er mange andre pasienter som står i helsekø på grunn av forhold som ikke skyldes pandemien. I tillegg mener flertallet at det vil være utfordrende å fastslå hvilke pasienter som står i helsekø grunnet covid-19. Flertallet vil påpeke at det er uheldig for de pasientene som får utsatt sine operasjoner, og dette bør unngås så langt det lar seg gjøre etter helsefaglige vurderinger. Flertallet støtter ikke representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til statsrådets svarbrev der også helseministeren har gitt sine innspill. Av brevet fremgår det at gjennomsnittlig ventetid til oppstart av helsehjelp i spesialisthelsetjenesten var 63 dager i 2020, og at dette er en økning på 4 dager fra 2019 og må regnes å ha sammenheng med pandemien. I 2. tertial 2021 var gjennomsnittlig ventetid på 59 dager. Disse medlemmer registrerer at det er en dag mindre enn på samme tid i 2019. På denne bakgrunn er det ikke grunnlag for å si at det har vært en sterk økning i den gjennomsnittlige ventetiden til oppstart av helsehjelp i spesialisthelsetjenesten. Disse medlemmer mener derfor at det ikke er nødvendig å

etablere unntaksregler i sykepengeordningen på nåværende tidspunkt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det kan være nødvendig å fremskaffe informasjon om hvor mange pasienter som har opplevd å få sin behandling i spesialisthelsetjenesten utsatt på grunn av covid-19-pandemien, og som følgelig må søke seg over på arbeidsavklaringspenger fordi sykepengeperioden er over. Tallene departementet fremlegger, baserer seg på et gjennomsnitt og ikke hvor mange som reelt sett har fått sine behandlinger utsatt og som derav lider økonomisk tap.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig kartlegge hvor mange pasienter som grunnet pandemien har fått utsatt operasjon eller behandling i spesialisthelsetjenesten og dermed har måttet søke seg fra sykepenges til arbeidsavklaringspenger.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at helsekøene har vokst under pandemien. I september 2021 stod 228 000 personer i kø for å få behandling eller utredning. Før julen 2021 ble det oppdaget en ny koronavirusvariant, omikron, som førte til strenge tiltak i samfunnet og beredskap i sykehusene. Ved flere sykehus ble det overført kapasitet fra ordinær pasientbehandling til beredskap til å håndtere pasienter med covid-19. Blant annet ble det i Oslo og Viken utført 1 000 færre behandlinger de første to ukene i september, og Sørlandet sykehus avlyste 20 pst. av de planlagte behandlingene for å kunne håndtere en økning i antallet covid-19-pasienter.

Disse medlemmer er bekymret for de betydelige konsekvensene dette har for enkeltmennesker. De som får utsatt behandling eller operasjon, opplever ikke bare helseutfordringer og alt det medfører for den enkelte i redusert livskvalitet, mulighet til å arbeide eller leve et sosialt liv, men kan også ha betydelige økonomiske konsekvenser. Noen av pasientene har ventet så lenge på behandling at de mister retten til sykepenges, og blir da flyttet over på arbeidsavklaringspenger. For de fleste påvirker dette den personlige økonomien betydelig, da arbeidsavklaringspenger fører til en reduksjon i ytelse til 66 pst. av tidligere inntekt opptil 6 G.

Disse medlemmer mener det er urimelig at den enkelte som venter på behandling, skal betale prisen for økte ventetider i helsevesenet. Mange av disse ønsker å gå tilbake til arbeid så snart som mulig, men er hindret av helseutfordringer som kan løses gjennom behandling. Noen kan kjøpe seg ut av helsekøen gjennom private forsikringsordninger, noen få kan betale behandling for egne penges, mens de aller fleste ikke har noen mulighet til å påvirke egen situasjon. Det er for disse

medlemmer vanskelig å forstå at de som mister sykepenger og venter på behandling, skal bli tvunget til å gjøre store endringer i livet for å få endene til å møtes, når dette handler om en midlertidig situasjon. Betydelig reduksjon i inntekt kommer på toppen av økte matpriser, drivstoffpriser, økt rente og ikke minst rekordhøy strømpris for denne gruppen og gjør med det livet til vanlige folk vanskelig. Disse medlemmer mener derfor at de som har fått utsatt operasjon eller behandling, skal ha rett til sykepenger ut over dagens 248 dager.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Vedtak til lov
om endring i folketrygdloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 8-12 nytt femte ledd skal lyde:

Et medlem som på bakgrunn av beredskap i sykehusene som følge av covid-19 (koronavirus) har fått utsatt operasjon eller behandling, har rett til sykepenger ut over 248 dager.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer».

Disse medlemmer merker seg at samtidig som pasienter får utsatt sine behandlinger, melder flere private helseaktører at de har ledig behandlingsskapitet. Disse medlemmer har forståelse for at sykehusene må være i beredskap til å håndtere potensielt et økende antall pasienter knyttet til covid-19-pandemien, men disse medlemmer forventer at sykehusene raskt kan få på plass avtaler om kjøp av ledig kapasitet i sykehusene. Disse medlemmer mener det er uakseptabelt at den ledige kapasiteten ikke blir benyttet, når helsekøene øker som følge av covid-19-beredskapen i sykehusene. Disse medlemmer viser til Innst. 119 S (2021–2022), jf. Prop. 51 S (2021–2022), hvor Fremskrittspartiet fremmet følgende løse forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta i bruk den ledig privat kapasitet som finnes, for å avlaste det offentlige helsevesenet. Dette er spesielt viktig med bakgrunn av en forventet smittetopp i januar/februar, som vil belaste sykehusene ytterligere, i tillegg til primærhelsetjenestene og fastlegene. Samt sørge for at flest mulig planlagte operasjoner m.m. kan gjennomføres som planlagt ved å bruke den ledige private kapasiteten som står klar.»

Disse medlemmer mener dette forslaget vil kunne bidra til at ventetiden på behandling går ned. Det vil igjen forhindre at enkelte venter så lenge på behandling at de ikke lenger har rett til sykepenger og med det

dramatiske fallet i inntekt det betyr å motta arbeidsavklaringspenger.

Disse medlemmer viser til at flere grupper blir rammet økonomisk hardt av pandemien. Det er flere grupper som av helsemessige årsaker blir holdt unna arbeid over så lang tid at de mister retten til sykepenger. Ett eksempel er personer med svært nedsatt immunforsvar, hvor lege på det sterkeste fraråder å gå på arbeid på grunn av smittesituasjonen. Konsekvensen for disse er et betydelig inntektstap som følge av å gå fra sykepenger til arbeidsavklaringspenger.

Disse medlemmer viser til at når smittesituasjonen bedrer seg, skal disse tilbake til jobb, og det er urimelig at de i mellomtiden blir satt i en situasjon hvor de må gjøre store livsendringer for å få endene til å møtes.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 8-12 nytt sjettede ledd skal lyde:

Et medlem som på bakgrunn av alvorlig sykdom som følge av covid-19 (koronavirus) ikke kan arbeide, har rett til sykepenger ut over 248 dager.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at en overbelastning på sykehusene på grunn av covid-19-pandemien har ført til at noen pasienter har ventet så lenge på behandling at de mister retten til sykepenger. Alternativet til sykepenger er arbeidsavklaringspenger, som utgjør kun 66 pst. av tidligere inntekt. Dette medlem mener at det er uheldig at syke som må vente ekstra lenge på behandling, blir økonomisk skadelidende. Dette medlem støtter derfor forslaget.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen snarest mulig kartlegge hvor mange pasienter som grunnet pandemien har fått utsatt operasjon eller behandling i spesialisthelsetjenesten og dermed har måttet søke seg fra sykepenger til arbeidsavklaringspenger.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 8-12 nytt femte ledd skal lyde:

Et medlem som på bakgrunn av beredskap i sykehusene som følge av covid-19 (koronavirus) har fått utsatt operasjon eller behandling, har rett til sykepenger ut over 248 dager.

§ 8-12 nytt sjettede ledd skal lyde:

Et medlem som på bakgrunn av alvorlig sykdom som følge av covid-19 (koronavirus) ikke kan arbeide, har rett til sykepenger ut over 248 dager.»

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:55 L (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen, Gisle Meininger Saudland, Erlend Wiborg, Marius Arion Nilsen, Morten Wold, Sylvi Listhaug og Bård Hoksrud om å sikre sykepenger til pasienter som står i helsekø grunnet covid-19 – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 15. februar 2022

Kirsti Bergstø

leder

Torbjørn Vereide

ordfører

DET KONGELEGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Dykkar ref
2021/5303

Vår ref
22/50-

Dato
20. januar 2022

Representantforslag 55 L (2021-2022) frå stortingsrepresentantane Bård Hoksrud, Dagfinn Henrik Olsen, Erlend Wiborg, Gisle Meininger Saudland, Marius Arion Nilsen, Morten Wold og Sylvi Listhaug om å sikre sjukepengar til pasientar som står i helsekø på grunn av covid-19

Eg viser til brev frå Arbeids- og sosialkomiteen av 4. januar 2021 og det vedlagte forslaget frå representantane Bård Hoksrud, Dagfinn Henrik Olsen, Erlend Wiborg, Gisle Meininger Saudland, Marius Arion Nilsen, Morten Wold og Sylvi Listhaug om å sikre sjukepengar til pasientar som står i helsekø på grunn av covid-19.

Representantane føreslår at dei som har fått utsett operasjon eller behandling som følge av koronapandemien skal få rett til meir enn 248 dagar med sjukepengar, som er det høgste talet på dagar med sjukepengar som følgjer av folketrygdlova.

Eg har fått følgjande innspel frå helse- og omsorgsministeren:

"Flere helseforetak har måttet utsette planlagte operasjoner for å frigjøre kapasitet og ressurser til behandling av alvorlig syke covid-19-pasienter. Det var tilfellet i tidligere smittebølger, og er også tilfellet i situasjonen vi står i nå.

Sykehusene gjør fortløpende medisinske vurderinger av hvilke behandlinger det kan være forsvarlig å utsette. Generelt er sykehusene særlig opptatt av å skjerme pasienter med kreft, barn og tilbud innenfor psykisk helse. Utsettelse av planlagt behandling utgjør en stor belastning for de pasientene som blir berørt og for deres pårørende. Samtidig er det i noen tilfeller et nødvendig tiltak, blant annet for å frigjøre helsepersonell til intensivbehandling. Høyt sykefravær, karantene og isolasjon blant ansatte bidrar også til at planlagte operasjoner må utsettes.

I denne situasjonen er det særlig viktig at de regionale helseforetakene utnytter den samlede kapasiteten i og på tvers av regionene best mulig. Det kan for eksempel innebære at pasienter får tilbud om å motta helsehjelp hos en privat avtalepart. Pasientene har også rett til å velge behandlingssted. Jeg understreker at alle pasienter i spesialisthelsetjenesten fremdeles har krav på nødvendig helsehjelp innen forsvarlig tid.

Gjennomsnittlig ventetid til oppstart av helsehjelp i spesialisthelsetjenesten var 63 dager i 2020. Det er en økning på fire dager fra 2019, og skyldes pandemien. I 2. tertial 2021 var gjennomsnittlig ventetid 59 dager. Det er en dag mindre enn på samme tidspunkt i 2019. Det er for tidlig å si hvordan ventetidene påvirkes av økningen i smitte og sykehusinnleggelse denne vinteren.

Statsbudsjettet for 2022 forutsetter at de regionale helseforetakene er tilbake i en mer normal driftssituasjon. Regjeringen la fredag 14. januar fram en tilleggsproposisjon om statsbudsjettet for 2022, jf. Prop. 51 S (2021–2022)."

Etter reglane i folketrygdlova kapittel 8 har ein rett til å få sjukepengar i opptil eit år (248 dagar). Sjukepengar skal erstatte tapt inntekt og svarer til 100 prosent av tidlegare inntekt (opp til seks gonger grunnbeløpet). Den same sjukdomsdiagnosen kan føre til ulik grad av funksjonsnedsetjing. Lengda på sjukepengeperioden er ikkje differensiert ut frå ulike sjukdomsdiagnosar, grad av arbeidsuførleik eller forventta behandlingstid for dei ulike diagnosane.

Som helse- og omsorgsministeren informerer om, har det ikkje vore ein sterk auke i den gjennomsnittlege ventetida til oppstart av helsehjelp i spesialisthelsetenesta. Det er likevel leit for dei pasientane som har fått sin operasjon eller si behandling utsett på grunn av koronapandemien. Eg meiner at me per no ikkje bør utvide perioden med rett til sjukepengar, som er ei yting som med 100 prosent dekning av tidlegare inntekt. Dersom ein framleis er sjuk etter at retten til sjukepengar har løpt ut, kan ein søkje om arbeidsavklaringspengar, som svarer til 66 prosent av tidlegare inntekt.

Med helsing

Hadia Tajik

